

HLAVA VI

VÁZANÝ ZÁSTUPCE

§ 32a

Základní ustanovení

(1) Vázaným zástupcem se pro účely tohoto zákona rozumí ten, kdo je oprávněn na základě zápisu do seznamu podle § 32c odst. 4 pro zastoupeného

- a) zařídit, a popřípadě i uzavřít, obchody týkající se hlavní investiční služby uvedené v § 4 odst. 2 písm. a) nebo i), pokud je zastoupený k jejich poskytování oprávněn,
- b) poskytovat investiční službu uvedenou v § 4 odst. 2 písm. e), nebo
- c) propagovat investiční služby, které je zastoupený oprávněn poskytovat.

(2) Vázaný zástupce vykonává činnosti podle odstavce 1 výhradně pro jednoho zastoupeného na základě smlouvy uzavřené v písemné formě.

(3) Zastoupeným může být pouze

- a) obchodník s cennými papíry,
- b) investiční zprostředkovatel,
- c) investiční společnost, která má povolení k výkonu některé z činností uvedených v § 11 odst. 1 písm. c) až f) zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů, pro jiného, nebo
- d) zahraniční osoba, která poskytuje investiční služby v České republice prostřednictvím pobočky.

Z důvodové zprávy k novele provedené zákonem č. 230/2008 Sb. (k bodu 134 – § 32a až 32d

z. p. k. t.):

K § 32a a § 32b:

Na základě komunitární úpravy se zřizuje nový institut, tzv. vázaný zástupce (tied agent).

Tento nový institut na základě právní úpravy Evropských společenství se navrhuje aplikovat širěji, a to jednak pro oblast, kde Česká republika využívá výjimky z komunitární úpravy – tedy ve vztahu k investičnímu zprostředkovateli a jednak v případě zahraniční osoby, která má sídlo ve státě, který není členským státem Evropské unie, pokud má povolení České národní banky k poskytování investičních služeb prostřednictvím organizační složky. Vázaný zástupce tak dle navrhované právní úpravy má z hlediska své návaznosti dvě „kvality“ – bude-li vázán

- a. *na obchodníka s cennými papíry či osobu, která má povolení orgánu dohledu jiného členského státu Evropské unie k poskytování investičních služeb („komunitární vázaný zástupce“), anebo*
- b. *na investičního zprostředkovatele jakožto osobu regulaci práva Evropských společenství nepodléhající či na zahraniční osobu, která má sídlo ve státě, který není členským státem Evropské unie, pokud má povolení České národní banky k poskytování investičních služeb prostřednictvím organizační složky („nekomunitární vázaný zástupce“).*

Z vymezení právního institutu „vázaný zástupce“ dále vyplývá důležitý požadavek, aby zástupce vyvíjel činnost pouze pro jednu osobu. Takovou osobou je z pohledu zákona o podnikání na kapitálovém trhu obchodník s cennými papíry, investiční zprostředkovatel, osoba, která má povolení orgánu dohledu jiného členského státu Evropské unie k poskytování investičních služeb (§ 24 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu) nebo zahraniční osoba, která má sídlo ve státě, který není členským státem Evropské unie, pokud má povolení České národní banky k poskytování investičních služeb prostřednictvím organizační složky (§ 28 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu) v novele označené legislativní zkratkou „zastoupený“. Zvláštním zákonem, který rozšiřuje okruh osob, pro něž je vázaný zástupce oprávněn vykonávat příslušnou činnost je pak zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění tohoto zákona.

Zastoupený může využívat vázaného zástupce výlučně k propagaci, k přijímání a předávání pokynů a k investičnímu poradenství, pokud se týkají investičních nástrojů. V případě obchodníka s cennými

papíry, který má povolení k poskytování investiční služby umístění investičních nástrojů bez závazku jejich upsání, může využívat vázaného zástupce i k výkonu této činnosti. Zastoupený je plně odpovědný za jednání vázaného zástupce. Zastoupený má vůči vázanému zástupci za způsobenou škodu regres. Odpovědnost za škodu se řídí úpravou náhrady škody podle obchodního zákoníku (§ 194 odst. 4 zákona o podnikání na kapitálovém trhu).

Závazkový vztah mezi vázaným zástupcem a zastoupeným je vztahem obchodněprávním, neboť obě strany smluvního vztahu vystupují jako podnikatelé. V praxi by tak neměly vzniknout pochybnosti, zda v konkrétním případě vznikl mezi stranami zaměstnanecký nebo podnikatelský vztah. Na vztah mezi vázaným zástupcem a zastoupeným by měly být aplikovány předpisy o obchodním zastoupení jakožto ustanovení, která upravují vztahy obsahem i účelem jemu nejbližší.

K § 32c:

ČNB запиše vázaného zástupce do seznamu vázaných zástupců do 5 dní poté, co obdrží podklady k zápisu od příslušného zastoupeného. Za pravdivost či úplnost podkladů a splnění podmínek pro zápis ze strany vázaného zástupce odpovídá zastoupený. ČNB tyto podklady neprezkoumává. Vázaný zástupce může začít vykonávat svoji činnost až ode dne zápisu do seznamu. Dále se stanoví náležitosti veřejného seznamu.

K § 32d:

Oběma smluvním stranám je nařízeno ukončit smluvní vztah výpovědí, jakmile vázaný zástupce nebo jeho vedoucí osoba nesplňuje požadavky uvedené v § 32b (kupř. nastala u ní skutečnost, která je překážkou provozování živnosti podle zákona, který upravuje živnostenské podnikání) nebo v § 14 odst. 2 (např. pozbyla důvěryhodnost). Smluvní vztah pak zaniká ex lege doručením příslušného projevu vůle protistraně.

Ustanovení regulují osoby, které poskytují investiční službu přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů, tzv. „investičního zprostředkovatele“. Při poskytování této investiční služby nesmí investiční zprostředkovatel přijímat peněžní prostředky nebo investiční nástroje zákazníků a pokyny může předávat pouze subjektům uvedeným v § 29 odst. 1, písm. b).

Směrnice 93/22/EHS umožňuje vyjmout investičního zprostředkovatele z regulace zcela. V návrhu zákona o podnikání na kapitálovém trhu je tato možnost aplikována tak, že investiční zprostředkovatel a osoba, která přebírá pokyny od investičního zprostředkovatele, musejí plnit určité požadavky, které jsou stanoveny v § 31 a 32 návrhu zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Investiční zprostředkovatel musí být zaregistrován u Komise pro cenné papíry a podléhá jejímu doзору.

Zákon o podnikání na kapitálovém trhu stanoví požadavky na investičního zprostředkovatele, a to zvlášť na investičního zprostředkovatele, který je právnickou osobou a zvlášť na investičního zprostředkovatele – fyzickou osobu. Ustanovení § 30 odst. 4 sice umožňuje, aby investiční zprostředkovatel využil k poskytování investiční služby jiného investičního zprostředkovatele, ale současně zakazuje, aby jiný investiční zprostředkovatel využíval dalšího investičního zprostředkovatele. Důvodem je to, aby mezi zákazníka a osobu, které investiční zprostředkovatel předává pokyny týkající se investičních nástrojů, nebylo příliš mnoho zprostředkovatelských článků, což by znesnadňovalo orientaci zákazníků a rozměňovalo by povinnosti investičních zprostředkovatelů.

Osoba, která přebírá od investičního zprostředkovatele pokyny týkající se investičních nástrojů, musí napomáhat tomu, aby fyzické osoby, které pracují pro investičního zprostředkovatele, byly po všech stránkách odborně způsobilé pro výkon své činnosti.

Investiční zprostředkovatel musí plnit při výkonu své činnosti přiměřeně některé povinnosti, které jsou uloženy obchodníkovi s cennými papíry.

Z důvodové zprávy k novele provedené zákonem č. 204/2017 Sb. (k bodu 179 – § 29 až 32k z. p. k. t.): (...) K § 32a až 32k (vázaný zástupce):

Úprava vázaného zástupce se primárně harmonizuje s ohledem na harmonizaci podmínek distribuce finančních produktů, zejména s ohledem na ST 679.

§ 32a v zásadě kopíruje dnešní § 32a odst. 1 až 3 při zohlednění ST 679. Vázaný zástupce logicky nemůže poskytovat více investičních služeb, než k nimž je oprávněn zastoupený. Ne všechny činnosti, které vázaný zástupce vykonává lze pořadit pod investiční služby. Například tak MiFID II stanovuje, že vázaný zástupce může radit ohledně investičních služeb, nebo může investiční služby propagovat – to samo o sobě není investiční službou. Rovněž tak může vázaný zástupce radit ohledně investičních nástrojů, aniž by poskytoval investiční poradenství. Nicméně vždy je třeba respektovat to, že činnost vázaného zástupce nesmí narušit poskytování investičních služeb s odbornou péčí. Vázaný zástupce by taky

neměl poskytovat více služeb, než ke kterým je oprávněn. Typicky je nežádoucí, aby vázaný zástupce poskytoval portfolio management, což ani z jeho povahy nelze (nemůže mít u sebe majetek zákazníka), nicméně v minulosti se toto stalo. Zpravidla bude činnost vázaného zástupce obdobná činnosti investičního zprostředkovatele (tj. přijímání a předávání pokynů a investiční poradenství), čili distribuční činnosti. Oproti investičnímu zprostředkovateli však vázaný zástupce vykonává činnost jen ve vztahu k jednomu jedinému zastoupenému. Ten pak za něj odpovídá, protože vázaný zástupce je něco mezi zaměstnancem a podnikatelem, spíše se však blíží zaměstnanci – obchodnímu zástupci, jehož místem výkonu práce je celá ČR (nebo aspoň část jejího území) a nemá tak žádnou „provozovnu“, v níž by vykonával svou činnost (čímž není vyloučeno, aby měl „zázemí“, kde provádí administrativní činnosti). Jeho úkolem je ale primárně distribuce, tj. obcházání klientů. Pro zákazníka může být často obtížné rozlišit, zda jedná s vázaným zástupcem či s pracovníkem, nicméně vázaný zástupce má povinnost zákazníka o svém statusu informovat (nemusí však být jisté, zda zákazník pochopí, co to znamená být vázaným zástupcem). Ve skutečnosti je však pro klienta lhostejné, zda jedná s pracovníkem či vázaným zástupcem, důležitá je pro něj informace, kdo je „zastoupeným“. (...)

K odst. 1 až 3

VZ představuje na finančním trhu standardní kategorii zprostředkovatele, jehož podnikatelské oprávnění je odvozeno od výkonu písemně sjednaného obchodního zastoupení ve prospěch zastoupeného (viz dále). Povaha takového zastoupení je přitom výhradní (exkluzivní), tzn. že VZ zastupuje vždy právě a jen jednoho zastoupeného. Identickou koncepcí klasifikace zprostředkovatelů, rozlišující tzv. samostatné (na kapitálovém trhu „investiční“) zprostředkovatele a VZ, najdeme v pojišťovnictví a v sektoru spotřebitelských úvěrů. Cílem tohoto „principu jediného zastoupeného“ je jednoznačná identifikace soukromoprávní i veřejnoprávní odpovědnosti v rámci užívaného distribučního modelu.

Nabytí veřejnoprávního oprávnění VZ je ve všech uvedených případech odvozeno od jeho zápisu do příslušného seznamu (registru) vedeného ČNB. Rozsah oprávnění je přitom vždy limitován rozsahem oprávnění zastoupeného, a dále též zákonem vymezeným spektrem investičních služeb (přijímání a předávání pokynů, investiční poradenství, upisování nebo umístění investičních nástrojů), případně jiných souvisejících činnostech (propagace investiční služby).

Obecně lze konstatovat, že tuzemská právní úprava distribuce na finančním trhu nahlíží na VZ, tedy na osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající podnikatelskou činnost ve prospěch osoby jiné, obdobně jako na běžného zaměstnance, tj. osobu v pracovněprávním poměru. VZ totiž jedná vždy jménem a na odpovědnost svého zastoupeného. Vznikne-li jedním VZ škoda, je subjektem povinným k náhradě škody zastoupený (který má i zákonnou povinnost se proti tomuto ekonomickému riziku pojistit – viz § 31 z. p. k. t.). Obdobně v případě jednání, které vede k porušení povinnosti veřejnoprávní, je subjektem správního řízení vedeného ČNB zastoupený, nikoli samotný VZ. Řada povinností obsažených v hlavě VI je tak povinnostmi nikoli VZ, ale jeho zastoupeného.

Zákazník má takto garantovanou stejnou úroveň svých práv bez ohledu na to, zdali v daném případě jedná s přepážkovým zaměstnancem OCP, resp. IZ, nebo s jejich VZ. Jak však plyne i z judikatury NSS, rovnítko mezi činností osoby typu „výhradní zástupce“ (kterým je i VZ ve smyslu z. p. k. t.) a zaměstnance dávat nelze. Výhradní zástupci si běžně sami hledají a oslovují svou klientelu, pracují mimo prostory zastoupeného, hradí větším či menším dílem své provozní náklady a způsoby jejich odměňování se dominantně odvozují nikoli od počtu odpracovaných hodin, ale od objemu sjednaných obchodů. Prvek „závislé práce“, který může potenciálně zakládat často diskutovaný problém tzv. švarcsystému, tak v žádném případě nelze považovat za definiční znak výhradního/vázaného zástupce. Posuzování případné protiprávnosti vůči zákoníku práce tedy nutně musí být vždy individuální, zohledňující specifika konkrétního vztahu zastoupeného a jeho zástupce.

K využití jednotného evropského pasu, tj. práva poskytovat investiční služby v jiném členském státu EU než státu domovském, nejsou oprávněni všichni VZ. VZ investičního zprostředkovatele (resp. IZ sám) totiž představuje národní (neharmonizovanou) úpravu, se kterou práva volného pohybu na vnitřním trhu, tak jak jsou přiznána kategorii „*tied agent*“ ve smyslu MiFID II, nejsou spojena.

Judikatura:

■ Nehledě k tomu řízení namítanou vadou netrpí. V projednávané věci žalobce (jakožto zákazník obchodníka s cennými papíry) uplatňuje vůči žalovanému (jakožto investičnímu zprostředkovateli) nárok na náhradu škody, způsobené vázaným zástupcem žalovaného tím, že Z. H. (jakožto spolupracovník vázaného zástupce) si ponechal peněžní prostředky poukázané žalobcem na jeho účet pro svoji potřebu; nejde tudíž o spor týkající se smének, šeků a jiných cenných papírů, derivátů a jiných hodnot, které jsou obchodovatelné na kapitálovém trhu ve smyslu § 9 odst. 3 písm. p) o. s. ř., ve znění účinném ke dni zahájení řízení (tj. ke dni 14. září 2012). Dovolatelem zdůrazňovaná skutečnost, že peněžní prostředky poukázané žalobcem na účet Z. H. měly být použity ke koupi investičního nástroje ve smyslu § 3 zákona, není v poměrech projednávané věci významná pro určení věcné příslušnosti soudů. (...)

Z obecné právní zásady *nemo turpitudinem suam allegare potest* (nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého či protiprávního jednání), jež představuje přímo aplikovatelné pravidlo pro rozhodování soudů (srov. například nálezy Ústavního soudu ze dne 22. února 1995, sp. zn. II. ÚS 42/94, či ze dne 22. února 2011, sp. zn. I. ÚS 2849/07, anebo v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. února 2017, sp. zn. 29 Cdo 4476/2016, a v něm uvedenou judikaturu), vyplývá, že vázaný zástupce ani investiční zprostředkovatel (jenž je – slovy směrnice – „plně a bezpodmínečně odpovědný za jakékoli jednání či opomenutí“ vázaného zástupce) nemohou těžit ze skutečnosti, že vázaný zástupce (jenž je fyzickou osobou) porušil zákonný příkaz, podle něhož může vykonávat činnost podle § 32a odst. 1 zákona pouze osobně nebo pomocí zaměstnanců (§ 32a odst. 4 zákona). Investiční zprostředkovatel tudíž odpovídá (jak ostatně přílehavě uzavřel odvolací soud) i za škodu způsobenou osobou, která nebyla zaměstnancem vázaného zástupce a pomocí které vázaný zástupce vykonával činnost podle § 32a odst. 1 zákona.

Odpovědnost investičního zprostředkovatele podle § 32a odst. 5 zákona o podnikání na kapitálovém trhu je odpovědností objektivní (§ 194 odst. 4 zákona, § 373 obch. zák.); nezáleží tudíž na tom, zda vznik škody investiční zprostředkovatel či vázaný zástupce zavinili. (...)

Jinak řečeno, investiční zprostředkovatel neodpovídá podle § 32a odst. 5 zákona za jednání osoby, jejíž pomocí (jeho) vázaný zástupce vykonává činnosti podle § 32a odst. 1 zákona, jestliže jednání této osoby nemá – s přihlédnutím ke všem okolnostem konkrétní věci – věcný (vnitřní, účelový) vztah k činnostem podle § 32a odst. 1 zákona, a jednající osoba jím sleduje toliko uspokojování vlastních potřeb či zájmů.

Promítnuto do poměrů projednávané věci je tudíž třeba zkoumat, zda jednání Z. H., jehož pomocí O. Š. (vázaný zástupce dovolatele) vykonával činnosti dle § 32a odst. 1 zákona, spočívající v tom, že do formulářů smluv o obstarání nákupu a prodeje investičních nástrojů vepsal číslo svého účtu (na místo čísla účtu obchodníka s cennými papíry) a peněžní prostředky poukázané zákazníkem na tento účet následně zneužil pro své potřeby, je jednáním věcně (vnitřně, účelově) souvisejícím s činností vázaného zástupce podle § 32a odst. 1 zákona, a nikoliv jednáním činěným toliko ve vlastním zájmu Z. H., sledující uspokojování jeho potřeb či zájmů.

Jakkoliv není pochyb o tom, že Z. H. svým nezákonným jednáním sledoval vlastní prospěch, nelze přehlížet, že se jej dopustil v přímé souvislosti se sjednáváním a uzavíráním smluv o poskytnutí investiční služby, tedy s činností podle § 32a odst. 1 zákona, vykonávanou vázaným zástupcem. Jinak řečeno, oproti shora uváděným příkladům excesu jednající osoby mělo jednání Z. H. věcný (vnitřní, účelový) vztah k činnostem podle § 32a odst. 1 zákona, a nelze je proto považovat za exces, za který by investiční zprostředkovatel neodpovídal podle § 32a odst. 5 zákona. Sama skutečnost, že jednání Z. H. bylo zjevně nezákonné, na řečeném ničeho nemění. (...)

Vzhledem k tomu, že jednání Z. H. nepředstavuje exces, za který by dovolatel neodpovídal, však již není nutné pro nadbytečnost zkoumat, zda lze toto porušení zákona považovat v poměrech projednávané věci za podstatnou příčinu škody způsobené žalobci (v podrobnostech viz např. důvody nálezu Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2007, sp. zn. I. ÚS 312/05). (...)

Nejvyšší soud přitom nemá žádné pochybnosti o tom, že § 441 obč. zák. je na místě aplikovat i v případě tzv. objektivní odpovědnosti za škodu (srov. v literatuře např. Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s. 1278, a v judikatuře např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2014, sp. zn. 25 Cdo 1229/2013). Neupravuje-li důsledky případného spoluzavinění poškozeného obchodní zákoník, je na místě postupovat podle § 441 obč. zák. (§ 1 odst. 2 věta druhá obč. zák.).

Z řečeného se podává, že i škodu způsobenou zákazníkovi vázaným zástupcem investičního zprostředkovatele při výkonu činností podle § 32a odst. 1 zákona (resp. osobou, jejíž pomocí vázaný zástupce tyto činnosti vykonává), nese poměrně poškozený zákazník, jestliže škoda vznikla také jeho zaviněním (§ 441 obč. zák.). (**rozsudek NS ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1759/2015**)

Související ustanovení:

§ 4 odst. 2 písm. a), e) a h), – § 14 odst. 2, – § 24 odst. 1, – § 28 odst. 1, – § 29 odst. 1 písm. b), – § 31, – § 32c odst. 4, – § 194 odst. 4

Související předpisy:

§ 11 odst. 1 písm. c) až f) z. i. s. i. f., –zákoník práce

§ 32b

Ukončení zastoupení

(1) Zastoupený je povinen okamžitě vypovědět závazek ze smlouvy podle § 32a odst. 2, zjistí-li, že vázaný zástupce nesplňuje podmínky stanovené tímto zákonem pro činnost vázaného zástupce a nelze-li zjednat bez zbytečného odkladu nápravu; doručením výpovědi vázanému zástupci tento závazek zaniká.

(2) Vázaný zástupce je povinen okamžitě vypovědět závazek ze smlouvy podle § 32a odst. 2, přestane-li splňovat podmínky stanovené tímto zákonem pro činnost vázaného zástupce a nelze-li zjednat bez zbytečného odkladu nápravu; doručením výpovědi zastoupenému tento závazek zaniká. Do zjednání nápravy nesmí vázaný zástupce vykonávat činnosti podle § 32a odst. 1.

(3) Zastoupený je povinen oznámit bez zbytečného odkladu České národní bance, že závazek ze smlouvy podle § 32a odst. 2 zanikl.

Z důvodové zprávy k novele provedené zákonem č. 204/2017 Sb. (k bodu 179 – § 29 až 32k z. p. k. t.):
(...) V § 32b je upraveno ukončení zastoupení, kdy tato úprava vychází ze současného § 32d při zohlednění možnosti zjednat nápravu bez zbytečného odkladu. (...)

K odst. 1 a 2

Odstavec 1 vyjadřuje povinnost zastoupeného reagovat na zjištění, že VZ přestal splňovat zákonem stanovené podmínky výkonu činnosti. Nelze-li tyto překážky bezodkladně odstranit, je zastoupený povinen se svým VZ ukončit spolupráci, s následky, které z toho vyplývají pro podnikatelské oprávnění VZ (§ 32h z. p. k. t.). Smyslem ustanovení, které může typicky cílit na ztrátu důvěryhodnosti VZ, je přirozeně ochrana investora. Vychází se v této souvislosti samozřejmě z toho, že zastoupený „nečeká“, až mu jeho VZ danou skutečnost případně oznámí, ale že má v rámci ŘKS vytvořené mechanismy, jak ji sám identifikovat. Odstavec 2 představuje symetrickou povinnost VZ.

K odst. 3

Informační povinnost zastoupeného vůči ČNB o zániku závazku představuje nástroj pro realizaci zániku oprávnění VZ podle § 32h z. p. k. t. – v technickém smyslu pro výmaz VZ ze seznamu (§ 32c).

Související ustanovení:

§ 32a odst. 1 a 2, – § 32c, – § 32h

§ 32c**Zápis do seznamu**

(1) Česká národní banka na základě oznámení podle § 32d podaného zastoupeným zapíše do seznamu podle odstavce 4 vázaného zástupce, jestliže

- a) ten, kdo hodlá vykonávat činnost vázaného zástupce, není některou z osob uvedených v § 32a odst. 3, pracovníkem ani vázaným zástupcem některé z osob uvedených v § 32a odst. 3, ani osobou s kvalifikovanou účastí na některé z osob uvedených v § 32a odst. 3 a
- b) údaje uvedené v oznámení umožňují identifikaci osob uvedených v oznámení v příslušném základním registru.

(2) Česká národní banka zapíše vázaného zástupce do seznamu podle odstavce 4 neprodleně, nejpozději však do 5 pracovních dnů ode dne doručení oznámení.

(3) O zápisu vázaného zástupce do seznamu podle odstavce 4 nebo neprovedení zápisu a důvodu takového neprovedení zápisu Česká národní banka neprodleně elektronicky informuje zastoupeného; částí druhá a třetí správního řádu se nepoužijí.

(4) Do seznamu vázaných zástupců osob uvedených v § 32a odst. 3 se u vázaného zástupce zapisují tyto údaje včetně jejich změn:

- a) údaje o osobě vázaného zástupce s výjimkou rodného čísla,
- b) údaje o osobě zastoupeného s výjimkou rodného čísla,
- c) činnosti uvedené v § 32a odst. 1, které je oprávněn vykonávat a ve vztahu ke kterým investičním nástrojům,
- d) datum vzniku oprávnění k činnosti a doba trvání oprávnění k činnosti,
- e) datum zániku oprávnění k činnosti a jeho důvod,
- f) přehled o pravomocně uložených pokutách a vykonatelných opatřeních k nápravě uložených Českou národní bankou,
- g) datum nabytí právní moci rozhodnutí o úpadku a
- h) datum vstupu právnické osoby do likvidace.

(5) Proti tomu, kdo jedná v důvěře v zápis do seznamu podle odstavce 4, nemůže ten, jehož se zápis týká, namítat, že zápis neodpovídá skutečnosti, s výjimkou údajů uvedených v odstavci 4 písm. g) a h).

Z důvodové zprávy k novele provedené zákonem č. 204/2017 Sb. (k bodu 179 – § 29 až 32k z. p. k. t.):

(...) V § 32c se v souladu s jinými předpisy regulujícími finanční trh, zejména ST 679, stanovují podmínky zápisu osoby vázaného zástupce do seznamu. Vázaný zástupce nepodává žádost o zápis, ale činí tak jeho zastoupený formou oznámení. Oznámení podává zastoupený, který je také odpovědný za správnost a úplnost údajů uvedených v žádosti, ale především za ověření splnění podmínek, které zákon stanoví pro provozování činnosti vázaného zástupce. Česká národní banka tedy v rámci správního řízení nezkoumá splnění těchto podmínek, na rozdíl od správního řízení o udělení oprávnění k provozování činnosti samostatného zprostředkovatele. Tato úprava „registrace“ vázaného zástupce jde ruku v ruce s celkovou koncepcí vztahu mezi vázaným zástupcem a zastoupeným a plně odpovědnosti zastoupeného za činnost vázaného zástupce a plnění zákonem stanovených podmínek (viz i dnešní § 32a odst. 5 a 6). Za této situace není nutné vést o zápisu vázaného zástupce do seznamu stejně rozsáhlé správní řízení jako o udělení oprávnění k provozování činnosti samostatného zprostředkovatele. Tímto opatřením dojde k odstranění zbytečné administrativní zátěže pro ČNB a zrychlení celého procesu registrace. Kontrola plnění podmínek stanovených zákonem pro provozování činnosti vázaného zástupce se pak ze

strany ČNB děje ex post v rámci výkonu dohledu. Odchylně od správního řádu je stanovena lhůta pro zápis vázaného zástupce do seznamu, a to na 5 pracovních dnů od podání oznámení. Upraveny jsou taktéž údaje, které se do seznamu zapisují, a § 32c odst. 5 stanovuje důležitou zásadu dobré víry pro všechny, kteří ze zápisu v seznamu vycházejí. (...)

K odst. 1

V § 32c z. p. k. t. se v souladu s jinými předpisy regulujícími finanční trh (zákon o spořitelenském úvěru, zákon o distribuci pojištění a zajištění, zákon o doplňkovém penzijním spoření) stanovují podmínky zápisu osoby VZ do seznamu (registru) vedeného ČNB. Tento zápis je konstitutivní, tzn. že zakládá příslušné veřejnoprávní podnikatelské oprávnění. Osoba, která o toto oprávnění usiluje, však není v pozici žadatele. Žádost zde nahrazuje oznámení podané zastoupeným, který tímto přebírá odpovědnost za správnost a úplnost údajů, ale především za ověření splnění podmínek, které zákon stanoví pro provozování činnosti VZ. ČNB tedy v rámci správního řízení nezkontroluje splnění těchto podmínek, na rozdíl od správního řízení o udělení oprávnění k činnosti IZ. ČNB osobu zapíše, pokud se údaje o zapisované osobě shodují s údaji v základním registru a pokud tato osoba dosud není na kapitálovém trhu již registrována – ať už jako VZ (v takovém případě by byla narušena podmínka „jediného zastoupeného“), IZ, pobočka zahraničního zprostředkovatele (pak by byl narušen princip „jedna osoba – jedno zprostředkovatelské oprávnění“) či jde-li o jinou osobu, u níž je souběh s rolí VZ zakázán z důvodu rizik vyplývajících ze střetu zájmů (pracovník či osoba s kvalifikovanou účastí osob uvedených v § 32a odst. 3 z. p. k. t.).

Jak uvádí ve svém FAQ ze dne 13. 9. 2018 ČNB, riziko souběhu více „rolí“ spočívá v tom, že dotčená osoba může upřednostnit klienty z jedné činnosti před klienty z druhé paralelní činnosti či zneužít informace z jednoho postavení ve prospěch druhého. V důsledku tento střet zájmů ovlivňuje nezávislost a kvalitu poskytování investičních služeb zákazníkovi. Dalším souvisejícím rizikem je nedostatečná transparence jednání, kdy nemusí být zřejmé, v jaké roli za koho podnikatel se zákazníkem jedná. V případě VZ přitom zastoupený ze zákona plně odpovídá za jednání zástupce a podobná situace je i u IZ, pokud jednají za osobu, které předávají pokyny, a také v případě všech zaměstnanců, kteří jednají za zaměstnavatele. Z uvedených důvodů ČNB dovozuje, že nad rámec zákonných zákazů souběhu jsou problematické i souběhy další, typicky pak ten, kdy VZ, který je fyzickou osobou, jedná souběžně pro jiného VZ, který je osobou právnickou, a to jako jeho pracovník, osoba s kvalifikovanou účastí či člen vedoucího orgánu. V takovém případě je souběh dle ČNB možný jen za podmínky adekvátního předcházení a řízení rizik střetu zájmů a dalších rizik.

Souběh	IZ(FO)	Člen VO IZ(PO)	Osoba s KÚ ⁹ na IZ(PO)	Prac. IZ (PO)	VZ(FO)	Člen VO VZ(PO)	Osoba s KÚ na VZ(PO)	Prac. VZ(PO)
IZ(FO)	N/A	Zákaz ¹⁰	Riziko	Riziko	Zákaz ¹¹	Riziko	Riziko	Riziko
VZ(FO)	Zákaz ¹²	Zákaz ¹³	Zákaz ¹⁴	Zákaz ¹⁵	Zákaz ¹⁶	Riziko	Riziko	Riziko

K odst. 2

Odchylně od správního řádu je stanovena lhůta pro zápis VZ do seznamu, a to na pět pracovních dnů od podání oznámení. S ohledem na skutečnost, že proces registrace VZ probíhá v naprosté většině případů zcela automatizovaně, je důvodné očekávat, že celý proces proběhne výrazně rychleji, a to včetně hromadných zápisů většího počtu VZ zastoupeným (OCP, IZ).

K odst. 3

Ustanovení odstavce 3 zakládá informační povinnost ČNB vůči zastoupenému coby oznamovateli VZ (resp. skupiny VZ, je-li oznámení úkonem směřujícím k hromadnému zápisu více osob) ohledně výsledku „aktu zapisování“ – tj. fakticky ohledně udělení či neudělení podnikatelského oprávnění zprostředkovatele v pozici VZ. Oproti obecné úpravě podle správního řádu se zde z praktických důvodů nepředpokládá možnost příjemce sdělení na toto rozhodnutí jakkoli opravně reagovat. Substitutem za takové právo je možnost zastoupeného okamžitě provést nové oznámení, reflektující – svou povahou typicky technický – nedostatky v předchozím podání.

K odst. 4

V případě údajů zapisovaných do seznamu VZ je kromě jejich identifikačního účelu důležitá i historická stopa o evidovaném subjektu. Ta je umožněna skutečností, že se – podobně jako je tomu např. v obchodním rejstříku – zaznamenává nikoli pouze aktuální stav, ale i změny, ke kterým v souvislosti s poskytováním investičních služeb u VZ došlo. Zachycení sankční historie [písmeno f]) vytváří u evidovaného subjektu žádoucí pozitivní stimul dbát na svou reputaci, a tím si i zvyšovat (či alespoň nesnižovat) svůj obchodní potenciál. Lze tak konstatovat, že institut zápisu ve veřejném seznamu plní jak funkci informační (vůči investořům), tak motivační (vůči regulovaným subjektům). Specifikem záznamu VZ je – vzhledem k povaze této kategorie zprostředkovatele investičních služeb – údaj o osobě zastoupeného [písmeno b)]. Ten poskytuje tomu, kdo do seznamu nahlíží, informaci o tom, čím jménem a na čí odpovědnost daný VZ jedná.

K odst. 5

Údaje zapsané v seznamu o VZ mají zvláštní charakter a je chráněna dobrá víra každého, kdo jedná na jejich základě, byť tyto údaje neodpovídají skutečnosti. Realizuje se tímto zásada materiální publicity. Z této zásady stanoví zákon výjimky. U domácích subjektů jde o údaj o datu nabytí právní moci rozhodnutí o úpadku a o datu vstupu právnické osoby do likvidace, což jsou údaje, které ČNB pouze přebírá z jiné evidence (základních registrů).

Související ustanovení:

§ 32a odst. 1 a 3, – § 32d

Související předpisy:

spr. řád

Literatura:

ČNB. *Může fyzická osoba, která vykonává činnost investičního zprostředkovatele, být současně členem vedoucího orgánu jiného investičního zprostředkovatele? Může být v jiném investičním zprostředkovateli v postavení jiného pracovníka nebo společníka? Liší se nějak pravidla pro vázané zástupce?* [online]. Praha: ČNB, 4. 3. 2019. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-06/> [cit. 3. 8. 2023].